

การศึกษากลวิธีการแปล และลักษณะการเทียบเคียงด้านความหมาย
ในการแปลบทเพลงสากลยอดเยี่ยมภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

วารุณี สุรังสี

22 ก.ค. 2547

180179

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2547

ISBN 974-383-018-9

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ วารุณี สุรังสี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลี นิสสัยสุข)

.....กรรมการ
(ดร.สุชาดา รัตนวานิชย์พันธ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชูจิตต์ เขียวสมบุญ)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลี นิสสัยสุข)

.....กรรมการ
(ดร.สุชาดา รัตนวานิชย์พันธ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชูจิตต์ เขียวสมบุญ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วดี เขียวอุไร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัส นกรรจ์แดง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 12 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2561

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือและความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาลี นิสสัยสุข ซึ่งเป็นประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร. สุชาดา รัตนวาณิชพันธ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ให้คำปรึกษา ตรวจสอบ และแก้ไขอย่างเอาใจใส่ทุกขั้นตอนมาโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์กอบลาภ ต้นสกุล และ Mr. Richard O'Donnell ผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับสำนวนภาษาภาพพจน์ในการวิเคราะห์

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการกองฯ บุณยรัตนสุนทร รองผู้อำนวยการพรณี หมั่นศรี และผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่ได้เมตตาสนับสนุนให้โอกาสในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ของภาควิชาภาษาตะวันตก ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ และจริยธรรมให้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณทุกๆ ท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

ท้ายสุด ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับคุณพ่อ คุณแม่ และญาติพี่น้องที่ได้เป็นพลังใจและให้กำลังใจด้วยความหวังและความห่วงใยมาโดยตลอด จนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

วารุณี สุวังสี

42910529 : สาขาวิชา : ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ; ศศ.ม. (ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร)

คำสำคัญ : กลวิธีการแปล / ลักษณะการเทียบเคียงความหมาย / บทเพลงภาษาอังกฤษ

วารุณี สุรังสี : การศึกษากลวิธีการแปลและลักษณะการเทียบเคียงด้านความหมาย

ในการแปลบทเพลงสากลยอदनียมภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย (A STUDY OF TRANSLATION STRATEGIES AND FEATURES OF MEANING EQUIVALENCE IN TRANSLATING SELECTED POPULAR ENGLISH SONGS INTO THAI) อาจารย์ที่ปรึกษา : มาลี นิสสัยสุข, Ph.D., สุชาดา รัตนวณิษฐ์พันธ์, Ph.D. 288 หน้า. ISBN 974-383-018-9

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแปลและลักษณะการเทียบเคียงด้านความหมายในระดับคำ สำนวนภาษาภาพพจน์ และประโยคกรรมวาจกในการแปลบทเพลงสากลยอदनียมภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยระหว่างผู้แปลจำนวน 6 กลุ่ม จากบทเพลงที่ผู้แปลเลือกมาศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 30 เพลง แยกเป็น 5 ประเภทกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เนื้อเพลงสากลจำนวน 210 หน่วยการแปลพร้อมบทแปล คำคุณศัพท์ 3 ประเภท จำนวน 53 คำ คำวิเศษณ์ 2 ประเภท จำนวน 25 คำ สำนวนภาษาภาพพจน์ 4 ประเภท จำนวน 160 สำนวน และ ประโยคกรรมวาจกจำนวน 20 ประโยค

ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการแปลบทเพลงสากลยอदनียมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจากเกณฑ์ในการวิเคราะห์ 5 แบบ คือ กลวิธีการแปลแบบตรงตัว แบบเอาความ แบบเพิ่มความแบบละความ และแบบละความ นั้น ผู้แปลทั้ง 6 กลุ่ม ใช้ครบทุกกลวิธี และลักษณะที่เด่นชัดคือผู้แปล 3 กลุ่มได้แก่ สมรรถน์และคณะ หนึ่งเดียว และ ลลิตาและคณะ ใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความมากที่สุด โดยพบสูงสุดร้อยละ 55.84 ส่วนอีก 3 กลุ่ม คือ วาริน รุ่งจตุรภัทร ไมเคิลและวิเวียน และ นันทพล ใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวมากที่สุด โดยพบสูงสุดร้อยละ 51.65

ลักษณะการเทียบเคียงด้านความหมายในระดับคำคุณศัพท์และคำวิเศษณ์จากเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 วิธี ได้แก่ การแปลด้วยความหมายนัยตรง การแปลด้วยความหมายนัยประหวัด และการละไม่แปล ผู้แปลทั้ง 6 กลุ่มใช้การแปลด้วยความหมายนัยตรงมากที่สุด ในระดับสำนวนภาษาภาพพจน์จากเกณฑ์การวิเคราะห์ 2 วิธี ได้แก่ การแปลโดยใช้สำนวนเดิมตามภาษาอังกฤษ และการแปลโดยการตีความและปรับสำนวนใหม่หรือใช้สำนวนไทย ผู้แปลทั้ง 6 กลุ่มใช้การแปลโดยใช้สำนวนเดิมตามภาษาอังกฤษมากที่สุด ในระดับประโยคประเภทกรรมวาจก จากเกณฑ์การวิเคราะห์ 2 วิธี ได้แก่ การแปลโดยรักษาภาพโครงสร้างกรรมวาจกของต้นฉบับ และการแปลโดยปรับโครงสร้างกรรมวาจกเป็นกรรตุวาจก ผู้แปล 5 กลุ่มใน 6 กลุ่ม ใช้วิธีแปลโดยปรับโครงสร้างกรรมวาจกเป็นกรรตุวาจกมากที่สุด มีเพียง 1 กลุ่มที่แปลโดยรักษาโครงสร้างวาจกของภาษาอังกฤษ มากที่สุด

42910529 : MAJOR : ENGLISH FOR COMMUNICATION ;

M.A. (ENGLISH FOR COMMUNICATION)

KEYWORDS : TRANSLATING STRATEGIES / FEATURES OF MEANING EQUIVALENCE /
ENGLISH SONGS

WARUNEE SURANGSEE : A STUDY OF TRANSLATION STRATEGIES AND
FEATURES OF MEANING EQUIVALENCE IN TRANSLATING SELECTED POPULAR
ENGLISH SONGS INTO THAI. THESIS ADVISORS : MALEE NITSAISOOK, Ph.D.,
SUCHADA RATTANAWANICHPHAN, Ph.D. 288 P. ISBN 974-383-018-9

The aims of this study were to investigate strategies of translating popular English songs into Thai, and to analyze features of meaning equivalence at the word level, the figurative speech level, and the passive sentence level among 6 groups of translators. The samples of 30 songs was selected at random and divided into five categories : 210 lines of English texts, or units of translation, with their Thai translations, 53 of 3 types of adjectives, 25 of 2 types of adverbs, 160 of 4 types of figurative speech, and 20 passive sentences.

The findings revealed that the 6 groups of translators used all of the translation strategies: literal translation, free translation, addition, omission and mixed strategy. The free translation was employed most (55.84%) by 3 groups of translators: Samornrat & friends, Nuengdiew, and Lalita & friends, whereas, the literal translation was used most (51.65%) by another 3 groups of translators: Warin Rungjaturapat, Michael & Vivian and Nunthapon.

Regarding the features of meaning equivalence at the word level with three analyzing criteria; denotation, connotation, and omission, all 6 groups of translators mostly used the denotation for translating adjectives and adverbs. At the figurative speech level, two analyzing criteria were : translating by using English idioms and translating by using interpretation and adaptation or Thai idioms. It was found that all of the translators employed translating by using English idioms most. At the passive sentence level, two criteria employed in analyzing the data were : translating by using the passive voice structure as in the original texts and translating by adapting to active voice structure. Five of all six groups mostly used translating by adapting to active voice structure. One of them mostly used translating by using the passive voice structure as in the original texts.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	4
นิยามคำศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
บทเพลงและลักษณะภาษาของบทเพลง.....	7
ความหมาย องค์ประกอบและประเภทของบทเพลง.....	8
บทเพลงในฐานะข้อเขียนเชิงวรรณกรรม.....	11
หลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแปลข้อเขียนเชิงวรรณกรรม.....	15
หลักการแปลข้อเขียนเชิงวรรณกรรมทั่วไป.....	15
หลักการแปลข้อเขียนเชิงวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง.....	19
ทฤษฎีทางภาษากับลักษณะการเทียบเคียงด้านความหมายในงานแปล.....	27
หลักการที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเทียบเคียงด้านความหมายในการแปล.....	27
การเปรียบเทียบโครงสร้างทางภาษาของภาษาอังกฤษและภาษาไทย.....	39
ปัญหาที่พบในการแปลและแนวทางแก้ไข.....	49
ปัญหาที่พบในการแปลข้อเขียนเชิงวรรณกรรม.....	49
แนวทางในการแก้ปัญหการแปลข้อเขียนเชิงวรรณกรรม.....	51

3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
	การเลือกบทเพลงสากลยอดนิยมภาษาอังกฤษเพื่อการวิเคราะห์.....	55
	การกำหนดกรอบเพื่อการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
	การสรุปและอภิปรายผลการศึกษา.....	68
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
	กลวิธีการแปล.....	69
	ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับคำ.....	75
	ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับสำนวนภาษาภาพพจน์.....	87
	ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับประโยคกรรมวาจก.....	108
5	สรุปและอภิปรายผล.....	117
	กลวิธีการแปลบทเพลงภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของผู้แปล 6 กลุ่ม.....	117
	ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับคำ.....	118
	ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับสำนวนภาษาภาพพจน์.....	120
	ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับประโยคกรรมวาจก.....	122
	ข้อเสนอแนะ.....	124
	บรรณานุกรม.....	126
	ภาคผนวก.....	131
	ภาคผนวก ก.....	132
	ภาคผนวก ข.....	216
	ภาคผนวก ค.....	243
	ภาคผนวก ง.....	275
	ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	288

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนครั้งของการใช้กลวิธีการแปลระหว่างผู้แปล (จำแนกตามเพลง).....	69
2 จำนวนกลวิธีการแปลบทเพลงสากลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย (จำแนกตามผู้แปล)....	72
3 ค่าร้อยละของการใช้กลวิธีการแปลแต่ละแบบ (จำแนกตามผู้แปล).....	72
4 แสดงการวิเคราะห์และจัดลำดับการใช้กลวิธีในการแปลของผู้แปลแต่ละกลุ่ม.....	74
5 ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับคำคุณศัพท์ประเภท descriptive adjective (จำแนกตามผู้แปล).....	76
6 ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับคำคุณศัพท์ประเภท noun adjunct (จำแนกตามผู้แปล).....	78
7 ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับคำคุณศัพท์ประเภท participle (จำแนกตามผู้แปล).....	79
8 ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับคำประเภท adverb of manner (จำแนกตามผู้แปล).....	81
9 ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับคำประเภท adverb of frequency (จำแนกตามผู้แปล).....	83
10 ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับสำนวนภาษาภาพพจน์ประเภท สำนวนเปรียบเทียบเชิงอุปมาอุปไมย (จำแนกตามผู้แปล).....	89
11 สรุปลักษณะการเทียบเคียงความหมายระดับสำนวนภาษาภาพพจน์ ประเภทอุปมาอุปไมย (จำแนกตามผู้แปล).....	92
12 ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับสำนวนภาษาภาพพจน์ประเภท สำนวนเปรียบเทียบเชิงอุปลักษณ์ (จำแนกตามผู้แปล).....	93
13 สรุปลักษณะการเทียบเคียงความหมายระดับสำนวนภาษาภาพพจน์ ประเภทสำนวนเปรียบเทียบเชิงอุปลักษณ์ (จำแนกตามผู้แปล).....	94
14 ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับสำนวนภาษาภาพพจน์ประเภท ที่ใช้สัญลักษณ์ (จำแนกตามผู้แปล).....	96
15 สรุปลักษณะการเทียบเคียงความหมายระดับสำนวนภาษาภาพพจน์ ประเภทที่ใช้สัญลักษณ์ (จำแนกตามผู้แปล).....	100

16	ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับสำนวนภาษาภาพพจน์ ประเภทบุคลาธิษฐาน (จำแนกตามผู้แปล).....	102
17	สรุปลักษณะการเทียบเคียงความหมายระดับสำนวนภาษาภาพพจน์ ประเภทบุคลาธิษฐาน (จำแนกตามผู้แปล).....	105
18	ลักษณะการเทียบเคียงความหมายในระดับประโยคกรรมวาจก (จำแนกตามผู้แปล)...	110
19	สรุปลักษณะการเทียบเคียงความหมายระดับประโยคกรรมวาจก (จำแนกตามผู้แปล).....	114
20	แสดงการศึกษาวិเคราะห์กลวิธีการแปลบทเพลงสากลยอดนิยมจากภาษาอังกฤษ เป็นภาษาไทย.....	133
21	แสดงการวิเคราะห์การถ่ายทอดความเท่าเทียมทางภาษาในระดับ คำคุณศัพท์ประเภท descriptive adjunct.....	217
22	แสดงการวิเคราะห์การถ่ายทอดความเท่าเทียมทางภาษาในระดับ คำคุณศัพท์ประเภท noun adjunct.....	229
23	แสดงการวิเคราะห์การถ่ายทอดความเท่าเทียมทางภาษาในระดับ คำคุณศัพท์ประเภท participle.....	231
24	แสดงการวิเคราะห์การถ่ายทอดความเท่าเทียมทางภาษาในระดับ คำวิเศษณ์ ประเภท adverb of manner.....	234
25	แสดงการวิเคราะห์การถ่ายทอดความเท่าเทียมทางภาษาในระดับ คำวิเศษณ์ประเภท adverb of frequency.....	240
26	แสดงการวิเคราะห์การถ่ายทอดความเท่าเทียมทางภาษาในระดับ สำนวนภาษาภาพพจน์ ประเภทที่ 1 อุปมาอุปไมย (simile).....	244
27	แสดงการวิเคราะห์การถ่ายทอดความเท่าเทียมทางภาษาในระดับ สำนวนภาษาภาพพจน์ ประเภทที่ 2 อุปลักษณ์ (metaphor).....	254
28	แสดงการวิเคราะห์การถ่ายทอดความเท่าเทียมทางภาษาในระดับ สำนวนภาษาภาพพจน์ ประเภทที่ 3 ประเภทที่ใช้สัญลักษณ์ (symbolism).....	258
29	แสดงการวิเคราะห์การถ่ายทอดความเท่าเทียมทางภาษาในระดับ สำนวนภาษาภาพพจน์ ประเภทที่ 4 บุคลาธิษฐาน (personification).....	267
30	แสดงการวิเคราะห์ลักษณะการเทียบเคียงด้านความหมายในระดับ ประโยคกรรมวาจก.....	276